



Vattensport med kajak

Det är en liten figursats i H0 med två kajaker som tyska Noch presenterar inför sommaren. Figurerna är framtagna i den speciella gjutplast som företaget även använder för sina mindre byggnadsverk, som grindar och statyer.

Kajaksatsen har nummer 16809 och finns i handeln från månadsskiftet maj-juni.



Europeiska digital-samarbetet tar fart

Det var för nästan ett år sedan som de europeiska tillverkarna av mj-digitalsystem bestämde sig för att skapa en egen intresseorganisation, eftersom den amerikanska NMRA-DCC "Working-Group" tycks ha somnat in sen några år tillbaka.

Man har högkvarter i Berlins Tekniska Universitet och bra tillgång till lab och teknisk provutrustning för normering och stickprov. Allt det här sattes på pränt under hösten 2009 och man antog namnet VHDM (en tysk krånglig förkortning). Vi har tidigare kort beskrivit detta i nr 2/2010.

Vårmötet har just genomförts i Berlin i maj. Man beslöt att komplettera sitt organisationsnamn med "Rail Community" som är lättare att komma ihåg även för tysktalande. Man accepterade även en önskan om medlemskap från Märklin och Massouth.

På tekniska sidan pågår nu ett intensivt normarbete för att vidareutveckla DCC-normen. Ett sådant exempel är den nya mångpoliga kontakten för N-skalelok med 20 överföringspunkter. Den är oerhört kompakt och tillåter att man parallellkopplar vissa av kontaktpunkterna för höga motorströmmar.

AoH lyckades också fånga hela gruppen utanför universitetet. Ny ordförande valdes för organisationen och det blev Jürgen Lindner (andra från höger), chef för ESU.

MJ-körkväll hos Göteborgsklubbar



Järnvägshobbyn har sedan länge en gemensam plattform i Västsverige med organisationen Spår & Tåg i Väst (STV), där ett tiotal lokala föreningar ingår. Under STV:s paraply arrangeras flera publika tillställningar under året. Klubbarna har även inbördes arrangemang för att bland annat öka kunskapen om varandras inriktningar. Nu senast i mitten av maj var medlemmarna i H0-föreningen Modellrallare i West (MRW) inbjudna till anrika GMJS för en gemensam körkväll.

Här kör man helsvenskt i 0-skalan och har lokala körkontrollområden med telefonanrop mellan dessa. Det här är förebildligt och kräver stor koncentration på uppgiften. En körledare ansvarar övergripande för trafiken och sitter därför i ett bås strax under taket med utsikt över hela banan.

Det har även genom åren arrangerats liknande övningar mellan Göteborg och Stockholm med omnejd där bland annat SMJ arrangerat mycket lyckade trafikspel.



Tvärbanan 10 år

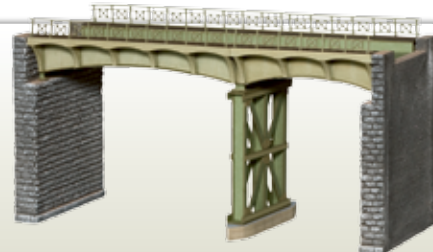
Söndagen den 2 maj firade Tvärbanan (linje 22) mellan Alvik och Sickla Udde 10 år. Det var aktiviteter vid Brommahallen där Tvärbanans vagnar underhålls, och dit kunde man åka med den före detta Nockebybanevagnen A30 304. Den gick hela dagen i skytteltrafik mellan Alvik och Brommahallen. Ute på Tvärbanan körde Svenska Spårvägssällskapet flera välbesatta avgångar med veteranspåravnarna A12 335, B11 521 och A12 342. På plats i Bromma fanns möjlighet att provköra en A32-spårvagn (typen som trafikerar spårvagnar) – något såväl stora som små gjorde. På bilden syns A30 304 redo att transportera besökare från Brommahallen till Alvik. Foto: Robin Högberg

Laserskuret och digital avverkning

Nu kommer Noch ut med ett träd i N-TT-H0 som kan fällas som vid avverkning. Det är en mikromotor samt en dekoder (både för DCC och MM) som styr fällningen och naturligtvis kan man även i modellernas värld låta trädet räta upp sig igen.



Trädet som är 19 cm högt finns som tall, gran eller lind (51010) och ska finnas i marknaden under juli. Vi har inte haft tillfälle att prova realismen men det kan vara en speciell effekt om vid ett oväder med ljudeffekter delar av en skog vindfälls av stormbyar. När det gäller enstaka träd kan man tänka sig effekten av att fällningen sker över en väg eller järnväg och därmed stoppas trafiken.



Noch satsar också mycket på den nya laserskärningstekniken med ett system för stadsbroar där alla detaljerna är laserskurna. Vi såg en prototyp i Dortmund och den gav ett riktigt bra och detaljerat intryck. Delarna har mycket god passform och det finns dels ett system för enkelspår (67060) och ett för dubbelspår (67064).

Man använder sin speciella hårdskum för basdetaljerna medan balkverk och övriga detaljer är skurna ur en speciell kartong. Lim för montaget ingår. Man kan även köpa till extra pelare för att bygga längre broar.



Specialsats från Leni's Lek & Hobby

Leni's Lek & Hobby i Kimstad har i samarbete med Brekina och Märklin tagit fram en specialsats för den som kör svenskt. Det handlar om ett set, förpackat av Märklin, med en tankvagn och en bil – en Volvo 145. Vagnen är av fabrikat Märklin och bilen av fabrikat Brekina. Skalan är 1:87. Bägge har målning med bensinbolaget din-X. Satsen finns att köpa hos just Leni's Lek & Hobby, men även hos Modelljärnvägsspecialisten Tåg & Hobby i Luleå. Det gäller dock att passa på då upplagan är begränsat. Prislappen ligger på strax under femhundringen.



Märklin på väggen

När man planerar och bygger sin mj-anläggning kommer ofta bakgrunden med landskaps och himmelsmålningen med på ett hörn i ett sent skede. Numera finns flera firmor som erbjuder färdiga panåer med skog, berg och vacker himmel.

Modellgrafik.com har funnit en egen nisch med byggnader och landskapsdetaljer som man från förstärkt fotopapper själv klipper ut och kombinerar till bakgrundskulisser. Fördelen är att man kan välja sin egen komposition och att motiven har högsta fotokvalitet och därmed blir mycket realistiska. Modellgrafik erbjuder också svenska landskapsdetaljer och byggnader. Man kan dessutom beställa motiven i olika skalor och spela med byggnaders storlek i bakgrunden för att skapa perspektivdjup.

Alldeles nyligen har dessa tre fotoblad introducerats. Om man kombinerar alla tre så visar sig förebilden vara Märklins anrika fabrik i tyska Göppingen.

Ny generation lokdekodrar till Zimo

Det har varit en tids tystnad från österrikiska Zimo som är kända för mycket högvärdiga digitalsystem för modelljärnväg. Vi har ju tidigare berättat både om pionjärteknik och stort jubileum för Zimo. Nu kommer man igen med stor kraft och ett brett styrprogram som både innehåller en ny modern styrenhet och ergonomisk och trådlös handkontroll.

En ny generation lokdekodrar med kraftfullt ljud är också på väg fram. Ombord finns en hela 3 W förstärkare med utgång för antingen två parallellkopplade 1 W, 8 Ω högtalare, eller också en enda kraftfull högtalare på 3 W. Ombord har man också laddat in ett gäng klassiska tyska ångloksljud som BR01, BR44, BR50, BR52 och BR298. Dessutom kan man också välja en tysk diesel, BR218.

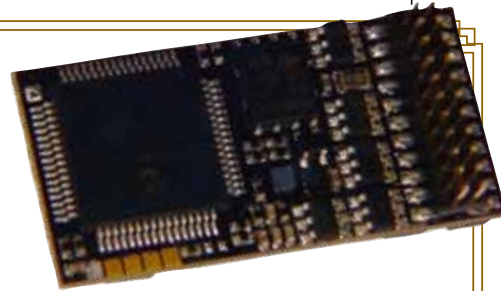
Ljud med muskler

Notera de två små fyrkantiga effekthögtalarna på fotot. Dessa imponerar i förhållande till sin ringa storlek. Det låter faktiskt som en bättre konsertlokal om man bara hittar plats även för respektive baffel.

Den nya serien dekodrar har extern anslutning för en backup-kondensator (här blå i nedre högra hörnet) som ger säker körning även på smutsiga och korroderade skenor.

Förra generationen dekodrar hade anslutningar enligt MTC och NEM 652. Dessa 21-poliga anslutningar gav upphov till en del problem hos kunder med många och lösa anslutningspunkter på loket.

Den nya dekodern använder 22-pols PluX-kontakt som nu normerats av Rail



Zimos nya dekoderserie har hela 1,2 A strömreglering trots sina kompakta mått. Ombord på kretskortet finns också komplett ljudanläggning med 3 watts uteffekt.

Society, den europeiska motsvarigheten till NMRA-DCC i USA. Dekodern kan också uppdateras via en adapter till datorn och på Zimo:s hemsida finns efterhand nya program att ladda ner. Där hittar man även en stor ljudbank som ständigt utökas. Man kan således ladda ner nya ljudeffekter istället för de sju förinspelade ljudkulisserna.

Den nya MX643-dekodern har måtten 30 x 15 x 5 mm och klarar en motorström på 1,2 A. Det finns nio funktionsutgångar som kan fjärrstyras och dessa kan totalt belastas med 0,8 A kontinuerlig ström.

Dekodern har protokoll för DCC och Motorola, men saknar motsvarande för MFX. Dessutom kan den automatiskt känna igen analog DC och AC och därefter följa dessa styrkommandon i frånvaro av digital kod.

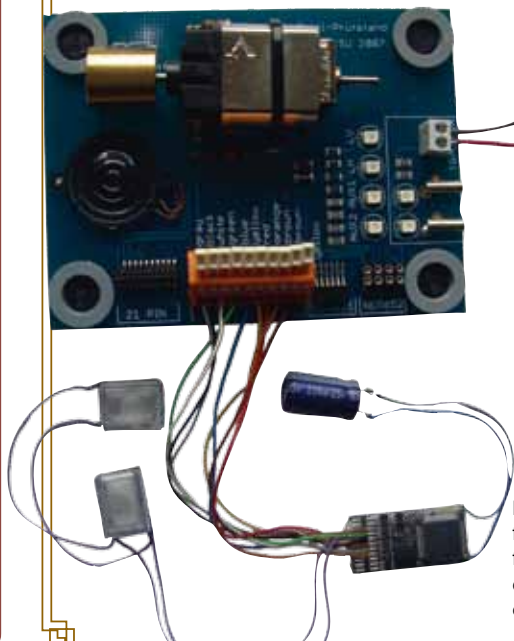
Närbilden av dekoderns komponentsida visar en extremt kompakt komponentplacering, samt den 22-poliga dubbellisten i ena änden för de elektriska anslutningarna.

Körning i lab och äntligen RailCom

Vi har provkört systemet i lab med olika belastningsfall och med gott resultat. Instruktionshäftet på 58 sidor är bra och lättförståeligt; mycket bilder och foton hjälper till i det fallet. Ännu finns den nya instruktionen endast på tyska, men man har annonserat en engelsk version.

Zimo tillhör ju RailCom-gruppen och i likhet med övriga (Lenz, Tams, ESU, Kühn och Viessmann/ Commander) så filar man nu på en bred introduktion av licensierade finesser. Bra då att veta är att MX643 redan har integrerad RailCom-funktion som dessutom är från början aktiverad.

Sammantaget är den nya familjen med dekodrar och styrenhet en trevlig bekantenskap med kraftiga muskler och mycket ljud för pengarna.



Här har vi kopplat upp dekodern mot en testbänk för att prova motor, ljudeffekter, belysning och extra funktionsutgångar. Notera den extra elektrolytkondensator som man kan löda dit (inget krav) för att få extra driftsäkerhet vid körning på t ex smutsiga spår.

AoH på evenemang

"De Tenderloc Uden" var mässans minsta H0-klubbanläggning, men av många utnämnd som dess juvel av högsta karat. Den är ca en kvadratmeter i yta, men har smått otrolig detaljrikedom.



Publikfylld mässa i Dortmund

Det här är mässan som slår publikrekord år efter år. Här samlas RC- och MJ-hobbyns alla grenar under samma tak i hela nio hallar. Förutom fartfyllda demonstrationer och många heta nyheter som drar, kan man här köpa det senaste till mässpris.

Text & bild: **Rutger Friberg**

SVENSKARNA HAR HITTAT till Dortmund-mässan. Vi hittar svenska utställare såsom MJ-Hobbyexpertens Jan Wallin och en utsökt fin modulanläggning från MälarModulMöte (MMM) som välförtjänt fått något av hedersplatsen mitt i hall 4. Och titt som tätt möter man svenskar med stora och välfyllda påsar med inköpta godsaker.

MÄSSAN VÄXER INTERNATIONELLT

Här är lite snabbfakta om Intermodell-Bau 2010

som mässan heter. Den arrangeras mitt i april och pågår i fem dagar. På en yta av 52 000 kvadrat finns nästan 400 utställare från 17 länder och hela mässan omsätter cirka 250 miljoner kronor.

I år kom över 100 000 besökare och hittade även många utställare av verktygs- och hobbymaskiner, ett område som expanderar våldsamt enligt mässledningen. Man hade i år även lockat hit VM för modellbåtsbygge. Nästa år är det dags för motsvarande inom modellflyg.

MOBA LOCKAR DIT FINA ANLÄGGNINGAR

Den tyska organisationen MOBA, som har tysk mj-industri som medlemmar, är kraftigt engagerad i just denna mässa. Man satsar hårt på högt underhållningsvärde för besökaren och det tar sig bland annat uttryck i det stora antalet inbjudna mj-klubbar som ställer ut sina anläggningar. Urvalet sker mycket metodiskt och alltid endast på rekommendation och tävlingsmeriter.

SVENSKA MMM GJORDE SUCCÉ

I år deltog för första gången en svensk stor modulanläggning i H0. Bakom den står MMM som paraplyorganisation och sju svenska medlemmar fans hela veckan på plats för körning och sakkunniga kommentarer. Det här var mycket uppskattat och ett inslag är även filmat för visning i Eisenbahn-Romantik i tyska SWR med Hagen von Ortlof.

Bland trettiotalet fina mj-anläggningar var det en liten holländsk anläggning, "De Tenderloc Uden" som imponerade mest på alla i dess närhet. •



Modellplan är ett väletablerat företag inom programstyrning för mj. Här är "Road System" för den som vill köra sin H0-bilbana med intelligent styrning av hastighet och funktioner ombord. Fordonen styrs via ett 3 mm brett magnetband "gömt" i vägbanan. Manövreringen sker via DCC och systemet kan kombineras med Faller Trafikbana. Antingen kör man via handkontroll eller också genomförs programmerad körning via PC.



Mässan arrangeras mitt i centrum i Dortmund och man utnyttjar hela nio hallar. I den största, hall 4, finns gräddan av mj-utställarna samt ett 25-tal klubbanslagningar i alla skalor. I ytterligare två hallar hittar man mera mj-tillbehör och mängder med lokala tyska mj-återförsäljare som har specialpriser under mässan.



I hall 3 finns modellflyg och strategiskt intill entrén finner man denna monter som säljer tillbehör och reservdelar till RC-flyg. Här är det ständiga köer och folk gör ofta en lov runt montern då man har specialpriskampanjer som varar endast en timme.



Miniworkshops har blivit en stor grej. Det finns rader av bord där olika experter under hela mässan bygger och visar sina färdigheter. Ofta inbjuds man att slå sig ner och "lära sig" någonting i byggväg. Här lär Rainer ut den fina konsten att bygga egna växlar. Han startar med en knippe lång räler (ungefär som en ståltråd), profilsågade faner-bitar och en påse finsand. I snitt bygger han en växel per dag, inklusive all tid för förklaringar och torktid.



RC-styrda vägfordon och offroad i modell är en stor hobby i Tyskland. Det här lockar mycket folk som gillar spektakulära demonstrationer. I flera hallar finns stora testbanor med landskap och sandgropar. Här ser vi en avancerad backningsövning i en smal passage med en långträdare på över två meter.



Nu börjar det dyka upp flera applikationer för svarssystemet RailCom. Här anar man en sådan. Mitt i tegelväggen på Lenz nya demobana för 0-skalan finns två displayer för stationens bägge uppställningsspår. På spår 1 har ett lok V 36 kört in och registreras automatiskt. Just vid det här tillfället är andra spåret tomt.



Den svenska modulanläggningen var stor (13 x 5 m) och sevärd. Den beskriver svenskt landskap och svenska tåg som tilldrog sig nyfiken intresse. Sju herrar från MMM såg till att det blev perfekta föreläsningar. Här har vi fångat tre av dem Håkan Gruvstedt, Anders Holmström och Anders Wallquist vid uppställningsspåren bakom kulisserna.

AoH på evenemang



I år hittade vi flera kranvagnar för de stora skalorna. Mest populär är hemmabyggen i LGB-skalan för körning i trädgården, men även i Märklins 1-skala visades en kranvagn upp. Bland populära förebilder hittade vi Krupps 75 ton och en Kirov-kran.



Den här holländska mj-föreningen "Rheinberger Strassenbahn Verein" har i H0 byggt en speciell visningsanläggning med en livligt trafikerad stads kärna och dess spårvagnstrafik. Alldeles bakom och fullt synlig finns ett PC-styrt tågmagasin för drygt fyrtiotal spårvagnar av olika typ och fabrikat. Banan gick som ett klockverk hela mässan och fick dagligen cirka två timmars service före mässans öppnande.



Den här gröna lastbilen på "De Tenderloc Uden" har motorproblem och föraren står och lyssnar på motorn som går riktigt illa. Så öppnar han motorhuvu för att kika närmare på problemet. Och plötsligen kommer en ordentlig rökpuff i ansiktet på honom. Och han finner för gott att snabbt stänga huvu igen.